

# Oko pamięci (wystawa)



Horst Hoheisel i Andreas Knitz na swoją poznańską wystawę przygotowali dzieło wyjątkowe. Odnieśli się do historii dwóch budynków: dawnej synagogi przerobionej przez nazistów na pływalnię oraz kaplicy dawnego zamku cesarskiego

Wystawa „Oko pamięci” to pierwsza w Polsce prezentacja dokonań duetu artystów Horsta Hoheisela i Andreeasa Knitza. Twórcy działają razem od dwudziestu lat, a w swoich dziełach podejmują w sposób niekonwencjonalny tematykę upamiętniania. Znani są jako autorzy realizacji, które upamiętniają ofiary zbrodni nazistowskiej Trzeciej Rzeszy Niemieckiej. Ich prace określane są mianem „kontrpomników”, jako że nie są to typowe pomniki, ale obiekty architektoniczne lub przestrzenne oraz instalacje bardzo silnie osadzone w kontekście historycznym i społecznym miejsca, gdzie powstają.

Również na wystawę w Poznaniu artyści przygotowali dzieło wyjątkowe i możliwe do realizacji wyłącznie w tym miejscu. Odnieśli się do historii dwóch budynków: dawnej synagogi przerobionej przez nazistów na pływalnię oraz kaplicy dawnego zamku cesarskiego, zniszczonej przez nazistów i przerobionej na gabinet dla Adolfa Hitlera. Hitlerowcy zaplanowali gabinet swego wodza w miejscu sakralnym aby symbolicznie spotęgować jego władzę. Zaś zmieniając synagogę w pływalnię dokonali aktu zbeszczeszczenia żydowskiej świątyni. Hoheisel i Knitz zdemontowali elementy wyposażenia basenu i przenieśli je do dawnego gabinetu Hitlera. W ten sposób dokonali symbolicznego gestu profanacji i desakralizacji tej przestrzeni władzy. Zarazem, przypominając o zbeszczeszczeniu synagogi, raz jeszcze przywrócili pamięć o zbrodniach Holokaustu.

Oprócz opisanej pracy site-specific mieszczącej się w Sali Kominkowej, na wystawie w Centrum Kultury Zamek prezentowana jest dokumentacja fotograficzna wcześniejszych „kontrpomników” Hoheisela i Knitza, które zrealizowali w wielu miastach od Tel Avivu po Sao Paulo. A także rysunki Horsta Hoheisela i Rodrigo Yanesa. Ta część wystawy eksponowana jest w dawnych salach cesarskich.

Przed wieżą zegarową zamku zobaczyć można jeszcze jeden niekonwencjonalny „kontrpomnik” – mobilną betonową rzeźbę Szarego Autobusu. Powstał on w 2006 roku dla upamiętnienia ofiar nazistowskiej eutanazji w Niemczech i Europie. Rzeźbę pojazdu wzorowano na pocztowych samochodach transportowych wykorzystywanych dla kamuflażu. Autami tymi przewożono pacjentów chorych psychicznie do ośrodków eutanazyjnych. Szary Autobus pomyślany jest jako „pojazd pamięci”, symbolizujący ofiary, sprawców i sam zbrodniczy czyn. Autobus zmienia lokalizacje, w 2008 roku stał przed Filharmonią Berlińską przy Tiergartenstrasse 4 w Berlinie, gdzie mieściła się centrala Akcji T4., następnie podążył dalej. Dotychczas przebył pięć tysięcy kilometrów i prezentowany był w bardzo wielu miastach.

## Artyści:

**Horst Hoheisel** urodził się w 1944 roku w Poznaniu, ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Monachium.

**Andreas Knitz** urodził się w 1963 roku w Ravensburg, uzyskał dyplom z architektury na Uniwersytecie w Kassel.

Więcej informacji: <http://www.zamek.poznan.pl>